

Asia: VN/27221/2022

Lausuntopyyntö hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vanhuspalvelulain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan organisaatio

Järjestö

1. Pidätekö luonnoksessa esitettyä siirtymäkauden muutosta kannatettavana riittävän henkilöstön turvaamiseksi tämänhetkisessä henkilöstötilanteessa?

Kyllä

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne riittävän henkilöstön turvaamiseksi.

Hoitajamitoituksen lain täytäntöönpano ja sen seuranta on epäonnistunut ja olemme pettuneitä tästä. Ei ole tehty riittävästi toimenpiteitä, jotta hoiva-alan pito- ja vetovoima olisi parantunut, eikä varmistettu puuttuvan henkilöstön saatavuutta. Vanhuspalvelut eivät kiinnosta nuorta työvoimaa ja tämä pitää korjata heti. Koulutuspaikkojen lisääminen ei ratkaise yksin ongelmaa. Tähän liittyvät epäkohdat ja ratkaistavat asiat ovat isoja, eikä 8 kuukauden lykkääminen tule riittämään.

Vanhustyön ja hoivan takaamisen näkökulma hyötyisi pitkäjänteisestä kehittämistyöstä, jossa tulee katsoa palveluiden nykytila sekä tehtäisiin toimintaympäristön tilanneanalyysi. On selvää, että hoitajamitoituksen takaaminen luo ongelmatilanteen kotihoidon kenttään, koska puuttuva henkilömäärä on liian suuri, jotta tilanne olisi 1.12.2023 kunnossa.

Lisäksi 0,7 hoitajamitoitukseen ei lasketa sisään muuta avustavaa henkilökuntaa joten laskelmat tarvittavista henkilötövuosista hoitajamitoitukseen eivät muutu miksikään vaikka avustava resurssi saataisiin paremmaksi. Muut sisällöt, esim. kulttuuri- ja liikuntatoiminta vaativat entisestään lisää resursseja ja järjestämisen työpanosta myös hoitajilta, mikä on pois iäkkään hoivan toteuttamisesta. Muu toiminta tunnustetaan ja koetaan tärkeäksi iäkkäille ja henkilökunnalle, myös ennaltaehkäisy ja kuntoutuksen näkökulmasta.

Ostopalvelutoimijoilta on edellytetty 0,7 mitoituksen täyttymistä jo aiemmin, mutta kunnan toimijoilta ei, minkä suhteen lain jalkauttamisessa on oleellisesti epäonnistuttu. Tämä näkyy

haasteellisena tilanteena olemassa olevien sopimusten irtisanomisina, mikä lisää entisestään painetta puuttuvina palveluina iäkkäille ja epäreiluna kohteluna ammattilaisille.

Jos ei, voitte esittää vaihtoehtoisia ratkaisumalleja ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne riittävän henkilöstön turvaamiseksi.

-

2. Pidätekö luonnoksessa esitettyjä vaikutusarviointeja riittävän kattavina ja asianmukaisina?

Ei

Voitte halutessanne esittää vaikutustenarvointiin liittyvät näkökohtanne.

ks. edellä. Määrälliset arviot henkilötyövoiman tarpeesta on tehty riittävällä tasolla, mutta kokonaiskuvan kannalta vaikutukset jäävät vain määrällisiksi. Erityisesti keinot pito- ja vetovoiman ylläpitämiseksi ja henkilökunnan hyvinvoinnin tukemisesta sekä johtamiskäytännöistä ohitetaan liian itsestäänselvyyksinä, vaikka ovat juurisyytä nykytilanteeseen ja hoitajamitoituksen lykkäämistarpeeseen. Riskitilannearvio, mitä kotihoidon ja muiden vanhustyön kentällä olevalle työvoimalle tapahtuu hoitajamitoituksen pakottaessa palveluiden painopisteen muuttumisen, on täysin puutteellinen. Mikäli käytettävissä oleva työvoima siirretään varmistamaan hoitajamitoitus, tarkoittaa se jo lyhyellä aikavälillä haasteita kotihoidon järjestämiseen ja muihin toimintakykyä ylläpitäviin palveluihin. Tämä puolestaan heikentää toimintakykyä ja asumisen turvallisuutta kotona asuville iäkkäille, ja tämä näkyy oranavanpyöränä yhä lisääntyvänä palveluasumisen tarpeena ja tämä puolestaan lisääntyneenä hoivahenkilökunnan tarpeena.

Borodulin Katja
Ikäinstituutin säätiö